

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER:
szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (város-
háza, földszint 7. sz. Ide
küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hírde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Pünkösdi ünnepén.

Az örök Igazság leszállásának ünnepén különös okunk lehet elmélkedni az Igazságról, mely az örök Eszme születése óta a szenvedelmek tüzeiben ég. Ég, de el nem ég, mint Mózes csipkebokra... A tűz fenyegeti, de el nem pusztítja... Nem pedig azért, mert az Igazság örök és az Igazság az Isten lelke...

Azok a kába lelkek, akik az Igazság fényét el akarják oltani, meddő munkát végeznek. A napot akarják fényétől megfosztani és jóllehet évezredek megtévedt elméinek kudarcát látják, mégis felveszik a harcot az Eszme ellen. És küzdenek jobb ügyhöz méltó bátorsággal, ahelyett, hogy meghajolnának előtte és belátnák, hogy tengert akar az kimeríteni, aki az Igazság halálát kívánja.

És ezt a küzdelmet az emberi gőg hozta létre... Az a gőg, mely ma önmagát isteníti és a gyarlóságot fölébe helyezi az örök Eszmének. És ez a gőg nem a valódi tudásból sarjadzott fel, hanem a felszínes ismeretekből, mert örök igazság Verulani Baco mondása, hogy az igazi tudás visszavezeti a tévedőt az örök Igazsághoz és csak az áltudomány távolíthatja el attól.

A mindennapi életben sajnos tapasztaljuk, miképpen igyekeznek rövidlátó emberek fogyasztani az Igazság erejét. A könnyen hívő tömeg előtt maguk állítják fel magukat bálványok gyanánt és megtévesztik a gyöngébbek lelkét. Önös törekvésekben fárasztják ki magukat és ezen munkájukban olyan eszközöket vesznek igénybe, amelyek pusztítólag hatnak az ingadozó lelkekre.

Aki ezekkel szemben az Igazságot védelmezi, az egész emberiségnek tesz szolgálatot. És kell jönni az időnek, mikor nem kell égni az igaznak, nemesnek és jónak a világon. Be kell következni annak az időnek, mikor az Igazságnak csak hódolói lesznek és nem ellenségei. Ez azonban csak akkor jön el, ha erkölceiben és gondolkodásában, az életben és tetteiben nemesebb lesz a világ, tisztább az emberek lelke.

A mai szent ünnepen, melyen évszázadokkal ezelőtt az apostolok lelke megerősödött az égi fény érintésére, fogadjuk meg mi is, hogy az Igazság szolgálatában fogunk fáradozni, hogy annak minden vonalon való diadalát biztosítsuk.

K. Á.

Az új egyetemek.

A képviselőház pénzügyi bizottsága e hó 22-én délután 6 órakor gróf Zichy János kultuszminiszter és Teleszky János pénzügyminiszter részvételével báró Láng Lajos elnökelete alatt ülést tartott, amelyen a debreczeni és pozsonyi egyetemek felállítására vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalta.

A napirenden levő javaslatot Kammerer Ernő előadó elfogadásra ajánlja, mert több egyetem felállítása a magyar egyetemi élet, tudományosság és kultúra érdeke. Anyagilag a szervezés eredményességét biztosítják az állam által költségvetésileg megállapított összegek, Debreczen és Pozsony városok fejedelmi adományai és alapítványai.

Szüllő Géza, mint a közoktatásügyi bizottság előadója kijelenti, hogy a bizottság miért változtatta meg a miniszter törvényjavaslat tervezetét. A cél az volt, hogy egyrészt Debreczen város részére törvényileg biztosítsák az, hogyha megfelelő kórházat állít, akkor az orvosi fakultás ott is felállíttassék és Pozsonnyal együtt a paritás Debreczen részére is biztosíttassék. A törvényjavaslat 4. szakaszát pedig azért módosította a bizottság, mert nem akart praepjudikálni a pozsonyi kir. kath. jogakadémia hovatartozóságának. Ezért csak az állami kórházi alkalmazottakról intézkedik a javaslat, de nem a tanulmányi alap tisztviselőiről. Kéri a módosítás elfogadását.

Bakonyi Samu örömmel látja, hogy az új egyetemek ügye egy új lépéssel ismét előre jutott. Utal arra, hogy Debreczen város klinikai célokra 2 milliót meghaladó költséggel közkórházat épít és a már felajánlott 80 holdon felül még 23 holdat ajánlott meg. Kéri az ügy minél gyorsabb lebonyolítását és az állami hozzájárulás fokozatos emelését. Rámutat a debreczeni egyetem tervrajzára, amelyről mindenki meggyőződhetik, hogy annak elhelyezése a legmesszebbmenő modern igényeknek is megfelel.

Nagy Ferenc örömmel üdvözli a javaslatot. A meglévő egyetem nem elégíti ki a felső oktatás szükségleteit és okvetlenül törekedni kell a budapesti egyetem tehermentesítésére.

Báró Lévay Lajos az egyetemek elhelyezését a városokon kívül nagy területen kéri, hol a teljes egyetemeket internátusokkal, a sport minden ágában szükséges felszerelésekkel ellátni lehessen. Az ifjúság ellenőrzése és fegyelmezése, szellemi és egészségi szempontból hatályosabb lesz. Szeged jogos sérelmét hozza fel és az ország második városa és a Délvidék metropolisa részére a közgazdasági egyetem mielőbbi felállítását sürgeti. Szeged páratlan áldozatkészségével és vidékének magyarosító befolyásával rászolgált erre. Kérde a minisztert, mily stádiumban van a Szegeden felállítandó egyetem ügye? A javaslatot örömmel fogadja el.

Pap Géza nagyon kívánatosnak tartaná, ha a miniszter a törvényjavaslat indokolásában a Szegedre vonatkozó kijelentést nyilatkozatával kibővítené. Nemzeti, kereskedelmi, forgalmi szempontok egyaránt követelik, hogy a Délvidéken Szegeden állíttassék fel egy

gazdasági, vagy kereskedelmi, felsőbb képzésre alkalmas főiskola.

Kenedi Géza Dunántul érdekeit is figyelemreméltóknak tartja, melyek kívánatosak teszik, hogy a jövőben felállítandó egyetemek egyike Pécselt legyen.

Gróf Zichy János kultuszminister Pap Géza kérelmére reflektálva kijelenti, hogy nincs abban a helyzetben, hogy konkrét, időhöz, vagy helyhez kötött nyilatkozatot tegyen. Új egyetemek felállítása első sorban pénzkérdés és ezért alaposan meg kell fontolni minden lépést, amit e téren teszünk. Amint a kérdés kellőleg megérik, nem fog elzárkózni a délvidéken szervezendő főiskola létesítésének kérdése elől. Nagy barátja az internátusoknak és ezért a főiskolai oktatást is internátusi alapon óhajtja megvalósítani, azonban egyéb tekintetek is figyelembe veendőek. Mikor a vidéki egyetemek felállítását tervezte, a budapesti egyetem tulsufoltságán akart segíteni. Mindent meg fog kísérelni, hogy a decentralizáció által a budapesti egyetem tulsufoltsága, különösen pedig az orvosi kar tulsufoltsága csökkenjen. Beismeri, hogy a jelenlegi összeg nem elégséges arra, hogy mindkét egyetemet rögtön befejezzük, de minthogy 11 millió készpénz áll rendelkezésre, ennél fogva az egyetemek építéséhez hozzá lehet fogni és a fokozatos építés mellett tovább fog a dolog folytatni. A tanári succrescentiáról gondoskodni óhajt; 30,000 korona van ösztöndíjakra a költségvetésbe felvéve. Végül bejelenti, hogy hat jeles fiatal szakképzőt küldött ki a külföldi egyetemi viszonyok tanulmányozására.

Ezután a bizottság a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben is egyhangulag elfogadta.

Mirek.

— **Értesítés.** Tisztelettel értesitem, hogy a legközelebb tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlésen a következő ügyekben fog névszerinti szavazás tartatni: 1. A dr. Varga Kálmán és társai tulajdonát képező Széchenyi-u. 15. sz. házasteleknek kisajátítás útján megszerzése felett (harmadizben). 2. A Geréby Pál és társai által létesítendő „Kertvárossal” szomszédos városi tulajdonát képező telekből 315 □-öl területnek a városnak cserébe adandó 319 □-öl területtel kicserélése felett (harmadizben). 3. Tatár Sándorné tulajdonát képező Boldogfalva-u. 16. sz. házastelek megvétele felett (másodizben). 4. A Gorovits István tulajdonát képező Csokonai-u. 21. sz. kisajátítás útján leendő megszerzése felett (másodizben). 5. A Partl Ferenczné és társai tulajdonát képező Nyil-u. 106. sz. házastelek megvétele felett (másodizben). 6. Az Ekli József és neje tulajdonát képező Péterfia-u. 70. sz. házastelek megvétele felett (másodizben). 7. A Tihanyi József tulajdonát képező Miklós-utca 23. sz. házastelek megvétele felett (első izben). 8. A Schaffer Dávid tulajdonát képező Hüvelyes-u. 11. sz. házasteleknek kisajátítás útján leendő megszerzése felett (első izben). 9. A Blattner Kálmán tulajdonát képező Vörösmarty-u. 6. sz. házastelek megvétele felett (első izben). Debreczen, 1912. évi május hó 21. napján. Kovács József, polgármester.

— **A városi erdők üzemtervei.** Megemlékeztünk arról, hogy a debreczeni erdők kihasználására most a város üzemtervet készített, amelyre vonatkozóan már meg is kötötte a tanács a szerződést. Az ügyet most terjesztik a közgyűlés elé. Ez alkalommal illetékes helyeken szóba került az üzemtervek költsége is, amelyek mintegy 35—40

ezer koronába kerülnek. Ez a költség a debreczeni óriás területű 26,000 hold nagyságú erdőterületnél — a hozzáértő szakértők s a leghivatottabb tényezők megállapítása szerint — a lehető legméltányosabb az erre vonatkozóan imitt-amott hozzáértés nélkül célzatosság és rosszakarat mellett elhangzott megjegyzésekkel szemben is. Az üzemterv, amelyet mindenütt aszerint szokták elkészíteni, mint most Debreczenben akarják és fogják, a városi erdőszettel azért sem lehetett volna házilag megcsináltatni, mert arra a városi erdőhivatal fizikailag sem ért volna rá, másrészt sokkal megnyugtatóbb, ha a dolgot az államnak ilyen téren nagy gyakorlattal bíró mérnöke készíti.

— **A város zárszámadása.** Debreczen város zárszámadását, amelyet a felügyelő bizottság napokon át olyan nagy buzgalommal és figyelemmel dolgozott és vizsgált át, csütörtökön terjesztette be a felügyelő bizottság a saját jelentésével, amellyel együtt az most a gazdasági bizottság elé került. A gazdasági bizottság pénteken délután tartott ülésén tárgyalta a zárszámadást.

— **Megszűnt postahivatal.** A nagyváradi m. kir. postaigazgatóság közli a következő rendeletet: M. kir. posta- és távirdaigazgatóság, Debreczen. Hirdetmény. Debreczenben, a Bádógos-utcában elhelyezett Debreczen 1. számú postai gyűjtőhelyet 1912. évi május hó 25-én megszüntetem. Siket, m. kir. posta- és távirdaigazgató.

— **Nyirbogdányi Farkas Albert elhunyt.** A régi magyar uri világ egy közszeretethen álló tagja hunyt el május 20-án Földesen, hosszu szenvedés után. Ki ne ismerte volna Farkas Albertet, ezt az igazi szittya magyar urat, aki nagy és előkelő dzscentri családból származván egyenes jellemével, vidám lelkületével és munkás életével egy hosszu életen keresztül szolgálta Szabolcs és Hajdu megyét, majd Debreczen városát. Nyirbogdányi Farkas Albert 1841 november 3-án született Földesen, édesapja Farkas Gábor földesi birtokos, édesanyja balásházi Balásházy Emilia volt, Balásházy Jánosnak, a magyar tudományos akadémia tagjának és a debreczeni Kaszinó egyik alapítójának. A két nemesi család hájtásai házasságuk révén Magyarország régi nemes családjaival rokonságba jöttek. A megboldogult szépatyja Farkas László Zemplén vármegye alispánja, majd országgyűlési követé lett s mint ilyen Zemplén és Szabolcs vármegye felkelő nemessége vezérévé választotta. A megboldogult csak nemrégien vesztette el lelkének felét, Kéthelyi Hunyadi Karolinát, aki mondhatatlan szeretettel, finom lelkének minden édes érzésével őrangyala volt házának. És hogy elszállott a ház fehér lelke, Farkas Albert lelkére is ráborult a hü feleség elhunyt felett való szomorúság és az, aki az életet mindig derültnek látta, elvonult fájdalommal és szinte kereste, óhajtotta a pihenést. Hazament ősei birtokára és ott életéért aggódó gyermekei ápolták és az ő gyöngéd karjaik között ment át az örökkévalóságba. Ifju éveiben a megboldogult vagyonukon gazdálkodott, majd 1872-ben csendbiztos lett Szabolcs és Hajdu vármegyében, majd folytatta ezen hivatalát főispáni kinevezéssel, 1892-ben az akkori főispán kinevezte, majd 1902-ben a közgyűlés mátai biztossá választotta meg, mely tisztét 1909-ig viselte, amikor is nyugdíjba vonult. Ismerte a délibábos pusztának minden fűszálát és ezt a végtelennek látszó kis birodalomnak minden vendégét ő kalauzolta hivataloskodása idejében, derült kedélyével, kifogyhatatlan humorával, szinmagyar érzésével és Debreczen iránt való rajongó szeretetével ismertetőn a nagy magyar alföldet. Minden irányu munkásságát a királyi kegy is elismerte, mert 1880-ban a Felség a koronás érdemkereszttel tüntette ki. Hosszu élete után immár megpihent. Egy igazi vérbeli,

őszinte szívű magyarral, egy régi urral kevesebb van a világon. És midőn elhantolása óráiban megemlékezünk róla, életörömei és fáradoimai után csöndes pihenést óhajtunk neki és elvesztését sirató szép családjának pedig égi vigasztalást kérünk a Mindenhatótól. Áldás emlékére! A gyászjelentés így szól: Nyirbogdányi Farkas Gábor a feleségével csokalyi Fényes Irmával, nyirbogdányi Farkas Ilona a férjével szentimrei Balogh Elemérrel fájdalmas szívvel tudatják, hogy szeretett édesapjuk Nyirbogdányi Farkas Albert földbirtokos, volt törvényhatósági bizottsági tag életének 72. évében hosszas szenvedések után meghalt. Temetése a református vallás szertartása szerint folyó évi május hó 22-én délután 2 órakor Földesen lesz. Kelt Földesen, 1912. év május hó 20-án. Legyen csendes nyugalma. Az elhunytak veje: németujfalu Simonffy István. Unokái: kovásznai Kováts Emilia férjével Kajáry Lajosai, kovásznai Kováts Carolina férjével kisjenői dr. Jankovich Jenővel, Simonffy Irénke, Farkas Lóránt, Farkas László. Szépunokái: Kajáry Margit, Kajáry Sándor, Jankovich Pál, Jankovich László, Jankovich Rózsa. A városi tanács a héten tartott ülésében részvétének adott kifejezést, a megboldogult koporsójára koszorut küldött és a temetésre képviselőjében Medgyaszay Miklós tanácsnokot küldte ki. A temetés nagy részvét mellett ment végbe Földesen, ahol a családi sírboltba helyezték az elhunytat.

— **Malálozás.** Kálmánczhey Sándor városi külsőségi végrehajtó f. hónap 18-ikán elhunyt. Kötelességét mindig hiven teljesítő ember hunyt el benne.

— **A Patai-telep és csatornázása.** Emlékeztet még, hogy a Patai-telepi lakosok több ízben adtak be már kérvényt az iránt, hogy a város ott csatornázást csináljon és az utcát burkoltassa. A tanács azonban e kérés teljesítését soha sem tartotta lehetőnek, mert a Patai-telepi lakosok sohasem fejezték ki kérésükben, hogy tulajdonképpen mit akarnak. Legutóbb azután a tanács fölhitte a kérvényezőket, hogy amennyiben a csatornázást és burkolást akarják, vállalják el a szabályrendeletileg rájuk eső költségeket és ez esetben a tanács a munkálatok elrendelését fogja javasolni. A tanács elutasító határozata ellen a

Patai-telepiek felebbezést jelentettek be, de közben be is jelentették, hogy a hozzájárulást vállalják. A tanács most már természetesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy a telepesek kérése így már teljesíthető lesz.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Szinte képtelen dolgot kívántok sok tölem most, mikor a politikai helyzet valóban kétségbeejtő. Megnyugtathatlak benneteket azzal, hogy ügyünk a legjobb kezekben van és a változott viszonyok közepett beállandó béke jegyében mindenki megelégedésére lesz az ügy megoldva. Ami pedig karunk összehívását illeti, én e tekintetben nagyon szívesen állok rendelkezésekre; ámde ne feledjük, hogy akkor, mikor a memorandum átnyújtására kértünk fel benneteket, alig tizen jelentetek meg. Ugy látom, hogy egyes barátaink lelkére letargia nehezedett és azt hiszi, hogy már nem lesz eredménye mozgalmunknak. Pedig lesz, nemcsak azért, mert a belügyminisztériumban olyan férfiu védi érdekeinket, akinek a szava nagyon nyomatékos és aki állásunkat emelni akarja. Ennyit felelhetek megnyugtatóul a hozzám intézett levelekre.

F. Gy. Szatmár. Reményem, hogy a tavaszi napok beálltával munkakedved visszatért és rövidesen egy cikket küldesz lapomnak.

B. Kolozsvár. Szíves soraira ma feleltem levelezőlapon.

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □
**DEBRECZEN SZAB. KIR.
VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ
SZABÁLYRENDELETEI-
NEK GYŰJTEMÉNYE.**

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**

Alapított 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS » KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA. (VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☺☺☺☺☺

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésesebben állíttatnak ki. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☺☺☺

Tartós betűrebből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.

Debreczen szabad királyi város

világítási vállalata

városi üzlet Piac-utca 81. sz. alatt.

Elvállalja: légszesz és villamos vezetékek és felszerelések be-
rendezését világítási és ipari célokra. Gázkályháknaál és főzők-
nél az elhasznált légszesz legfeljebb egyharmadrész áru, mint
a tüzelés költsége. Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzá-
való felszerelések kaphatók. Szállít mindenféle dinamó gépeket
és villamos motóro- **pirszén (kokszt)** házhoz szál-
kat. — Elsőrendű **litva** olcsóbban
mint bárhol **porosz kőszén** megrendelhető a lég-
és tiszta : **szeszgyárban** vagy a
városi üzletben. Valamint épületek és favazak megvédésére való
fekete kőszén kátrány tetszés szerinti mennyi-
ségben. — Mindennemű

felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő —
gépészmérnök.

Gyári telefon: 74.

Városi üzlet telefon: 90.